

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Apare în fiecare Duminecă

Să cetim!

Am zis în numărul trecut, că trebuie să ne luminăm și în afară de școală *prin cetire*.

Cetitul însă numai așa va fi cu adevărat folos pentru noi, dacă prin el vom afla și ști cum stau lucrurile noastre naționale, când și prin ce suntem știrbiți în drepturile noastre și ce trebuie să facem, ca să ne apărăm națiunea, limba, legea, școala și tot ce avem noi mai scump, ca popor. Adecă în ceea ce cetim să fie spirit sau duh național și învățatură cu privire la drepturile și datorințele noastre naționale. Trebuie apoi, ca prin cetit să ne câștigăm învățături bune din economie, să primim povești folositoare pentru daraverile noastre de toate zilele, să învățăm a cunoaște legile și alte legături de ale țării și deregătorilor, cari ne privesc mai de aproape; să aflăm apoi prin cetit ce pasuri fac frații noștri români de peste tot locul, precum și lumea mare ș. a.

Cam de soiul acesta sunt cunoștințele cele mai de lipsă, cele mai trebuincioase, ce fiecare din noi se străduiește a și-le câștiga.

Acum nu e destul a ceti în bibliie și în cărți de rugăciuni, precum făceau bătrânii noștri; acum pe lângă cărțile sfinte trebuie să cetim mai mult și așa, ca să ne câștigăm cunoștințele pomenite mai sus și zilnic să știm ce se petrece în giurul nostru și cum e cursul lumii.

Cetitorii ne vor întreba: Ei bine, unde putem găsi toate aceste științe și cunoștințe folositoare? Unde le căpătăm, ca să le putem ceti și învăța?

La această întrebare mai înainte vreme era greu de răspuns, acum însă putem să dăm răspuns indestulitor.

De mai mulți ani fruntașii noștri cu durere pentru țerani, și-au bătut capul, că ce ar fi de făcut, ca poporul să aibă ce să citească, dar' astfel, ca el să aibă folos din acest cetit și totodată să nu-l coste mult, așa că și cel mai sărac să se poată împărtăși de binele, câștigul și foloasele cetitului.

Și s'a aflat, că mijlocul cel mai bun și mai potrivit spre acest scop sunt foile, făcute și întocmite anume pentru trebuințele țeranului.

Aici, în aceste foi populare, dacă sunt bune și potrivite poporului, se cuprind învățăturile și cunoștințele trebuincioase nouă; aici avem să le căutăm și pentru aceea trebuie să nișuim, ca fiecare din noi să avem o foie a poporului, să grijim ca să nu fie casă, în care să nu-și afe intrarea o astfel de foie populară.

De acest gând au fost călăuziți fruntașii noștri, când au întemeiat în deosebite părți ale țării foi pentru popor, dintre cari unele au încetat de a eși, altele mai există.

Dar' pasul cel mai însemnat și mai hotărîtor pentru luminarea și înaintarea țeranului român l-a făcut în privința aceasta *comitetul central al partidului național*, acum sunt patru ani. La încredințarea și indemnul comitetului nostru s'a început a se scoate în anul 1893 „Foaia Poporului”. Din dragoste către popor a fost ea făcută, pentru luminarea lui a fost menită și menirea aceasta ea și-o continuă de atunci și până azi, cu rîvnă și însuflețire neînfrântă și gata e a o continua și mai departe.

Steag a fost numită la înființarea ei și steag va fi ea întotdeauna în mijlocul poporului român, sub care cu drag s'au adunat mulți Români de pretutindenea. Cu căldură a fost primită și îmbrățșată de țeranii noștri, cum nici o altă foie populară, semn, că ea s'a dovedit de folositoare și a umplut o mare trebuință la poporul nostru.

Chemarea ei a fost de mare însemnătate și această chemare în viitor ea și va împlini-o cu rîvnă și zel mai mare ca până acum. Oțeliți în luptă primejdioasă, oțeliți în muncă grea și stăruitoare pentru neam și al lui bine, dați a face jertfele ce ni-se cer, vom merge cu stăruință înainte, luptând și povățuind poporul spre bine și fericire.

Când deci desfășurăm de nou steagul luptei legale și muncii cinstate pentru neam, rugăm pe poporul nostru a se înșira în număr mai mare sub acest steag al foii noastre, căci numai așa putem, ca să luptăm cu isbândă, și osteneala noastră roade binecuvîntate se aducă.

Noi pentru noi trebuie să facem totul, căci nimeni altul nu ne ajută; noi prin noi trebuie să ne luminăm și în privința aceasta „Foaia Poporului” este cel mai însemnat și puternic mijloc,

Să vorbească ministrul. După-ce recursul pentru oprirea conferenței naționale a fost reieptat dela comitat, presidentul nostru Dr. Rațiu a înaintat zilele trecute alt recurs la a treia instanță, la — ministrul Perczel.

În acest recurs se arată temeinic, că primarul din Sibiu nu are drept de a opri conferența, ear' prin oprirea ei a lovit în constituția țării și în legi; să dovedește, că temeiul opreliștii să împotrivesc legii „despre egala îndreptărire a naționalităților” și arată, că e o rușine a nu recunoaște naționalități în țeară, când chiar și statele de acum să alcătuesc pe basă națională ș. a., ear' în fine să cere, ca să se lase ținerea conferenței așa cum a fost convoată mai în urmă, în 24 Oct., adecă cu *caracter național*.

Are deci să răspundă ministrul, nu tot prin slujbași de-ai săi să ne oprească și împedece în înaintarea noastră, ci să ne spuie odată el însuși, ca să știm cu cine avem de a face și să ne știm apoi hotărî la un fel.

Studentilor din Blaj. Studenții noștri, cari sînt la învățătură la școlile mai înalte din Viena, însuflețiți de sfînta iubire de neam și de ideile naționale, cum a fost totdeauna această tinerime, au primit cu mare mîhnire trista veste, că studenții din Blaj, povățuiți de directorul și câțiva profesori, au mers la trgul jidovesc din Budapesta, poreclit milleniu.

Mîhnirea aceasta a lor și-au exprimat-o în o scrisoare deschisă, eșită în „Tribuna” și adresată studenților „millenariști” din Blaj; ea e subscrisă de 31 de tineri din Viena, floarea tineretului nostru.

În frumoasa scrisoare, plină de cea mai înflăcărată iubire de neam, tinerii vienezi înfierăază după-cum se cuvine fapta nesocotită a studenților din Blaj și și exprimă părerea, că ei nu au mers la Pesta de voe bună, ci săliși de mai marii lor; le spun, că rău au făcut, ascultând de aceste povești și încheie cu următoarele sfaturi:

„Au asurzit urechile voastre pentru tot ce este ideal, de nu auziți cum tot firul de iarbă de pe Câmpul libertății, cum undele Tîrnavei și freametul frunzelor și adierea vîntului toate, toate șoptesc despre fapte falnice românești?!

Ați uitat trecutul Blajului?

Zădarnic să fi trăit un Clain, un Șincail, un Șaluțiu, un Bărnuț?

Ei cu capul ridicat s'au luptat pentru ideile, pentru principiile lor, ei au știut și au dovedit, că numai privind în ochii protivnicului poți să învingi, ei au fost conștii, că nu prin șiretenia supunerii slugarnice, ci numai prin curajul bărbătesc se poate câștiga cruna învingerii!

Ca și ei să fiți și voi!

Pe ei să-i urmați și voi!

Nu ascultați de nimenea, decât de șoapta sentimentului vostru nestrucată și de cei mai mari cari au inimă curată românească și un suflet curat și nepătat.

Fărădelegile ungurești în străinătate. Dacă noi Români, apăsați și nedreptățiți în țeara noastră, scriem în foi străine câte ceva despre suferințele noastre, stăpânirea ungurească ne numește *vânzători de patrie*; judecătorii ungurești au osândit la 1893 pe falnicul și curajosul Român *Aurel C. Popoviciu* la patru ani de temniță, pentru-că cu ajutorul tinerimii noastre învățate, a scris în cartea „*Replica*”, făcută și în limbi străine, toate nedreptățile, prigonirile și încălcările de drept, ce le săvârșește stăpânirea față de noi.

Atunci nici un Ungur un 'și-a ridicat glasul împotriva acestor prigoniri.

Acum însă o parte din ei vreau se facă ca și noi. Aștepta nedreptăți și fărădelegi s'au făcut din partea stăpânirii la alegerile dietale trecute, încât cei din partidul popular nu le mai pot suferi în tăcere și au hotărât să le scoată în vileag în țările străine.

Estă ce scrie în privința aceasta o foaie de frunte a lor „*Alkotmány*”:

„La toată întâmplarea trebuie scrise fărădelegile electorale liberale în toate limbile europene, chiar și rusește, ca să se vadă, că în patria noastră este mai multă libertate, decât acolo, unde liberalismul își face orgiile sale. Mai mult: *trebuie să mergem în străinătate, și să spunem în adunări, că ce au săvârșit asupra noastră în numele libertății*”.

„Dacă Ludovic Kossuth a putut face, ca să țină adunări și să agite în contra unei dinastii seculare, care 'și-a câștigat mari merite pentru patrie, cu mult mai mult drept o putem face noi aceasta în contra unei partide, care domnește cu un absolutism nesuferit și care temându-și oalele cu carne, ne răpește constituția prin organele sale”

Bine vor face! Trebuie să tragi dungii adânci pe bibol, ca el să simtă.

Procesul Mehadicanilor.

Întâmplarea sângeroasă, pusă la cale astăvară în Mehadica de o ceată de gendarmi cruzi în frunte cu pretorul locului, căreia au căzut jertfă mai mulți Români,

morți și răniți, și-a aflat sfârșitul acum, în scandalosul proces ținut la Caransebeș.

Inima ni-se strânge de durere, rana sufletească pricinuită atunci, ne sângerează de nou și simțim o revoltă lăuntrică, văzând cum stăpânirea ne tirănisează și își bate joc de noi.

Estă cum a fost procesul:

Pertractarea s'a început în 10 Noembrie și a ținut 3 zile de-arindul, fiind ascultați, pe lângă acușați o mulțime de martori. Acușați au fost 15 inși. Tribunalul s'a alcătuit astfel: Dr. Rieger, president, Gruber și Kelemen, juri votanți. Acesta din urmă e un Ungur încarnat, venit dela Dobrișin. Notar a fost Dr. A. Pop, ear' apărător vrednicul naționalist, avocatul din Lugoj, dl *Coriolan Breddicanu* și harnicul avocat tinăr, dl *Isidor Pop*.

Presidentul face cunoscut, că este să se țină judecată asupra lui Iacob Șandru din Mehadica și a soților, cari sunt învinovați că au agitat poporul împotriva diregătorilor.

Ascultarea acușăților.

Șirul ascultărilor se începe cu Iacob Șandru și apoi cu ceilalți acușați. Mai întâiu însă e ascultat ca martor primarul *George Urechiatu*, care povestește tristele întâmplări din zilele de 24 și 26 Iunie. Spune, că lui 'i-a venit citația, ca pe 24 Iunie să se adune toți aceia, cari au pământ în vecinătatea pământului comunal, pentru-că în ziua aceea va eșt la fața locului conducătorul cărții funduare din Teregova, pentru localizarea pământului comunal.

Spunând el aceasta oamenilor la porunci, Petru Șandru ar fi strigat: să concheme reprezentanța comunală, pentru-că pământurile sunt ale lor.

Spune mai departe cum a venit în ziua de 24 Iunie harnarul comunal în sat și din cauza acestuia s'a născut ceartă între el și Petru Șandru.

Mai spune apoi între altele, că în 26 Iunie a fost chemat la casa comunală, unde un gendarm a întrebat de mai mulți oameni, dar' el a zis, că nu sunt toți vinovați. Au fost deținuți mulți, și poporul se ruga să-i lase.

Presidentul întreabă: Au avut oamenii sape, — lopeți?

Urechiatu răspunde: N'au avut, ci au fost cu — mâinile goale și au strigat numai atâta: — afară cu primarul, că ne-a vândut.

În sfârșit mai spune, că dintre cei 15 acușați el a văzut pe mai mulți acolo, dar' n'a auzit nici pe unul strigând.

Iacob Șandru spune cu glas aspru, că el n'a putut agita, fiind închis, ear' când a fost slobozit a stat de vorbă cu pretorul, care 'i-a spus, că e ales bărbat de încredere și să-i spună dorința poporului, care cerea să fie toți prinșii eliberați. După-ce s'a întâmplat aceasta el s'a dus câtră birt și atunci a auzit pușcând și a văzut cum trei gendarmi pușcau în sus, alți trei în jos, ear' locotenentul lovia cu sabia în oameni.

Presidentul: Câți oameni au putut fi?

Șandru: Vre-o sută.

În sfârșit spune, că gendarmii au tot beut de dimineața și așa n'au fost curați la minte; despre aceasta pot mărturisi Pavel Jurca și Giurgiu Ignea, cari le-au adus beutura. Judele Kelemen, auzind aceasta, zice câtră president: — Eșt el kel tiltani. — *Accastă mărturisire trebuie oprită*.

Alt acusat, *Petru Șandru* (nr. 277) mărturisește, că în 26 Iunie a fost chemat la casa comunală, dar' eșindu-'i înainte 2 gendarmi, 'l-au adus și 'l-au închis la casa notarială. Încolo povestește cele întâmplate întocmai ca Iacob Șandru.

Tot cam asemenea mărturisesc și ceilalți acușați, cari sunt: *Todor Fetescu, Nicolae Șandru, Mihai Fetescu* (pe acesta locotenentul de gendarmi 'l-a lovit cu sabia peste cap), *Petru Șandru* (nr.

FOTTA.

Poesii populare.

Adunate de Gregoriu Șuten, învățator în Bérta (comit. Bistrița-Năsăud.)

Frunză verde-a răchiții,
Și-a seară am fost a peți,
La fată cu șese boi,
Chioară de ochi de-amândoi,
Boii's buni și toate's bune
Cu chioara de dus în lume,
Boii's buni și toate'mi plac,
Da cu chioara ce să fac,
De-oi mîna-o la fântână,
Cată să o duc de mână,
De-oi mîna-o la părâu,
Cată să mă duc și eu,
Bat-o sfântul Dumnezeu.

Pe ulița cea tinoasă,
Este-o fată negricioasă,

Ba venia mîsa la noi,
Mă 'mbia cu șese boi,
Boii-s buni și toate'mi plac,
Da cu neagra ce să fac,
Boii 'io-i mîna la via,
Și pe neagra 'n sârăcie,
Boii 'io-i mîna la luncă
Și pe hida să se ducă.

Asta-i lume, foc de traiu,
Știu că n'am de-a merge 'n raiu,
Raiul nu 'l oi dobândi
Că 'mi-o fost drag a iubi,
Raiul nu 'l-oi căpăta
Că 'mi-o fost dragă lumea.

Mă duceam la fâgădău,
Mă 'ntâlneam cu soer-umeu
Soer-meu mă ciocănea,
La ginere fata mea
Șese boi 'ți-oi da cu ea,
Se'mi dai șese p'ingă șese
Fata ta nu știe țese,
Măieii-'i trebe țesătoare

Fata ta-'i scurtă 'n picioare,
Ba 'i-om pune catarigi
Ca s'ajungă la tălpigi,
De 'i ai pune ce 'i-ai pune
Fata ta nu-'i pentru mine.

La mândrața la poiată
Sărăcia stă legată,
Mergă mîsa să o mulgă,
Sărăcia dă s'o 'mpungă,
Mulge'n oală, mulge'n poală
Mâncă mămăliga goală,
Mămăliga necernută
Cu lapte de capră șută.

Câte fete's după masă
Toate's cu șurț de mătășă,
Numai io-'s cu șurț de lână,
Și cu două glăji în mână.

Hop sârăcul mirele
Că-'i bătrân ca cănele,
Hop sârăca mireasa
Că-'i uscată ca leasa.

228) și *Petru Șandru* (nr. 86) străjer, *Cosma Gerginescu*, *Niculae Gerginescu*, *Ioan Buderca*, *Ioan Gomboasa*, *Ivan Hinda*, *Ioan Ignea* și *Ilie Urechiatu*. Toți acestia spun, că ei n'au agitat cu nimic, n'au strigat și au fost cu mâinile goale.

Martorii.

Martori au fost la vre-o 30. De o parte sânt pretorul, un scriitor de notar și gendarmii, cari toți spun că poporul, a fost ațîțat în măsură mare, că a fost înarmat cu coase, sape, furci, bâte etc. voinđ prin aceasta a arêta, că gendarmii au fost siliți să puște și poporul e vinovat; mărturisirile acestora sânt încurcate și nesigure, cei mai mulți din ei nu știu românește nimic; de altă parte sânt martorii oameni din Mehadica și din alte comune, cari toți mărturisesc, că poporul s'a purtat blând și n'a avut arme la el. Acestia spun tare hotărît și respicat mărturisirile lor.

Pretorul și gendarmii.

După acușați urmează ascultarea martorilor.

Pretorul *Deleveaux* din Teregova între altele spune, că a văzut pe mai mulți cu coase, bâte etc. Fiind provocat din partea presidentului să privească la acușați și să spună cari au fost de față, dl pretor își tocmește ochelarii și începe a privi la dreapta și la stînga și ajunge la rezultatul, că e cam scurt de vedere și nu-i poate recunoaște pe toți. Foarte bună a fost observarea dlui avocat, *Brediceanu*, că și în 26 Iunie a fost scurt de vedere.

Mărturisește apoi, că a fost de lipsă folosirea armelor și că a auzit strigând cineva „hai la pari“, dar' nu stie cine a fost acela. În sfîrșit recunoaște că a eșit afară la popor și a strigat: „jos cu căciulile“, și că la provocarea aceasta toți și-au luat căciulile din cap și mai multe muieri au alergat la el să-i sărute mâinile.

Eși afară soacră mare
Că-ți aduc o noră tare,
Nice vara călduroasă,
Nice iarna friguroasă,
Numai cum e mai frumoasă.

Bucuros aș fi cătană
De-ar fi pușca de tocană,
Pătrântașul plin de zamă.
Bucuros aș fi răgută
De-ar fi pușca de cucută,
Pătrântașul plin de urdă.

Mândra 'naltă subțirică,
Șede lângă mămaligă,
Mămăliga clocotea,
Ea cu somnul să trudea,
Mămăliga dă din oală,
Ea cu somnul se omoară.

De m'ar știu chetoarea spune,
Cu multe m'ar da la lume,
Da chetoarea-i mare mută,
Nu știe cin' mă sărută.

Un alt martor e *Scheidel Sándor*, un scriitorăș la notarul, care a făcut arêtare, în urma căreia au venit gendarmii în sat. Acest prăpădit a batjocorit pe popor; la el au mers oamenii de au întrebat despre socoteala hornarului și el le-a tălmăcit-o, de oare-ce nu o înțelegeau. Făcend arêtare despre aceasta, el a scris, că: *boii acestia* (adecă Români) *n'au priceput socoteala*. Eată unde am ajuns sub oblăduirea ungurească, de un tras-impins de om își poate bate joc de Români și nu numai că nu e pedepsit, dar' prin aceasta își câștigă laude și mărturisirile lui sânt luate de bani buni!

Bányai Albert, locotenent de gendarmi, istorisește cele întemplate, arêtând, că — firește după părerea lui — gendarmii au fost siliți se folosească armele. Numărul oamenilor de față zice, că a fost la început vre-o 200, mai apoi 6—7 sute și când au pușcat au fost la o mie. Pe mai mulți i-a lovit cu sabia peste cap, pentru-că și-au ridicat mâinile în contra lui, în mod provocător, nu rugător. După pușcătură poporul nu s'a împărșiat, nici a voit să ridice pe cei morți sau să lege ranele celor răniți, deși el le-a arêtat cum ar trebui legați. (Ce om de inimă dl locotenent). Are cunoștință despre steagul negru din capêtul satului, despre care zice martorul, că a fost de mărimea unei batiste. *Arme a văzut la popor* și adecă: furci, coase, sape, bâte.

Tripon György, matriculant, spune și el tot cele-ce le-au spus pretorul și locotenentul de gendarmi, cu deosebirea, că el *n'a văzut arme* la popor.

Gendarmii, în număr de șese, spun întocmai așa, mai cu aceleași vorbe, ca mai marele lor. Patru din ei nu știu de loc românește și totuși spun, că ei au auzit cum oamenii au cerut pe primar să-l omoare. Unul, *Goldstein* zice, că oamenii au strigat: „Afară cu primar, hai cu par“, altul *Toth István*, spune astfel „Hai cu primar la par sus“ ș. a.

Ei au fost înfățosați cu acușații, când apoi au venit în încurcă; acușații cereau să le spună gendarmii românește, ear' acestia nu știau. Cu toate aceste însă, împotriva cererii apêrătorului *Brediceanu*, ei au fost jurați.

Poporul n'a fost înarmat.

În ziua ântăiu au fost ascultați acușații și martorii, înșirați mai înainte. În ziua a doua au venit la rînd martorii puși de acușați, dintre cari unii au fost ascultați în ziua dintăiu.

Simcon Ramba din Teregova, fiind în ziua aceea în Mehadica, a văzut cele întemplate, dar' nimenea nu s'a suit pe zidul dela casa comună, nici n'a strigat nimenea, că vreau să omoare pe primar; arme n'a văzut.

Vasa Scracin din Vălișoara asemenea n'a văzut arme. Oamenii au strigat:

„Afară cu primarul, să-l scoatem din slujbă“; de omor n'a fost vorba.

Tot în înțelesul acesta mărturisesc *Filip Radoi*, învêțătorul *I. Fotoc*, *Mitru Riteș*, *Dumitru Urechiatu*, *George Neagu*, preotul *Coca* ș. a. Toți mărturisesc, că poporul n'a amenințat, ci numai s'a rugat să elibereze pe Iacob și *Petru Șandru* și ceilalți arestați, ear' arme n'au văzut.

Tot așa povestesc întemplantarea și martorii din alte sate, cari mergend după țidule de vite, au fost în Mehadica. Acestia sânt: *Șandru Fișteag*, *Ignat* din *Globu-Craiova*, *Matei Treboianu*, *Petru Ienea* și *Chirilă Popescu* din *Verendin*.

Toți mărturisesc, că n'a fost nici o neorînduială, ci poporul a stat cu căciulile în mâni și s'a rugat să elibereze pe cei închiși. Au auzit toți, că s'a strigat: „Afară cu primarul din slujbă, să se țină alegere“, — dar' de omor n'a fost vorbă! Arme n'au văzut la oameni.

Și acestia mărturisesc, că gendarmii au eșit afară din curte și au pușcat după oameni.

Procurorul a cerut, ca acestia din urmă să nu fie lăsați la jurământ; dar' la pășirea hotărîtă a dlui *Brediceanu* ei au fost jurați.

După-ce acestia au deșus jurământul, s'au mai ascultat câțiva martori, ale căror mărturisiri sânt de mai puțină însemnătate și s'au cetit spusele unora, cari n'au fost citați la tribunal. Și din aceste ese la lumină nevinovăția poporului.

Vorbirile.

Procurorul a repetat cele cuprinse în hârtia de acuză, zicend cam următoarele:

„Comitatul a decis măsurarea ocupațiilor din islazele comunale, ocupații s'au opus și în Mehadica au răspădit unii minciuna, că primarul *George Urechiatu* a vëndut pământurile oamenilor.

În 23 Iunie a mai venit și hornarul comunal și s'a desvêlit neregularități cu plata lui; de aci a urmat vorbe, sfadă. În 24 Iunie a eșit în Mehadica conducătorul cărții funduare *Pongrátz* din Teregova, dar' vëndend mulți oameni adunați s'a reintors acasă. Atunci *Scheidel* a făcut arêtare și astfel au venit gendarmii în sat. Acestia după lista primită adună 16 inși și îi opresc spre ascultare. Vine apoi locotenentul de gendarmi *Bányai* și pretorul *Deleveaux*. Pe acesta îl silește poporul adunat să elibereze pe cei deținuți, apoi să-l dea afară pe primar să-l omoare, să-l tragă în țepă, și după-ce nu li-se împlinește cererea, deschid poarta de 2—3 ori, în mână cu furci, coase, sape și apoi gendarmii au fost siliți să puște.

Cere deci, ca acușații să fie declarați de vinovați cu ațîțare în contra autorităților (diregătorilor) și pedepsiti.

Vorbirile de apêrare ale dlor acușați *Brediceanu* și *Isidor Pop*, au fost

minunate și temeinice, răsturnând cu dovezi toate învinuirile gendarmilor și procurorului. Dar' cu toate aceste acușaii au fost osândiți.

Osânda.

Judecata s'a făcut cunoscută a treia zi după ameazi. Din 15 acușaii numai 4 au rămas nepedepsiți, ceilalți au fost osândiți astfel: Iacob Șandru 1 an temniță, 3 ani *perdere de direcție*, Teodor Fetescu 2 ani și 5 ani *perdere de direcție*, Nicolae Șandru 3 luni temniță, Ion Baderca 6 luni, Mihai Fetescu 1 an, Petru Șandru (277) 2 ani, Cusma Gerginescu 1 an, Ioan Hinda 1 an, Petru Șandru (86) 1 an, Petru Șandru (228) 2 ani, Nicolae Gerginescu 1 an.

Adecă 11 Români osândiți pe temeiul mărturisirii gendarmerești, cari nici nu știu românește, la 12 ani și 9 luni temniță.

Astfel s'a sfârșit acest proces scandalos; bieții Mehadicani au fost și pușcați de sbirii statului și pedepsiți în mod necomenos.

Curat după vorba din bătrâni: „*Turcul te bate, Turcul te judecă.*”

MEHADICA.

În sfârșit s'a întâmplat, ceea-ce în împregiurările în care trăim noi Românii sub oblăduirea ungurească, am prevăzut, că se va întâmpla.

Așa e sistemul, ce-l pune în praxă față de noi stăpânirea: noi cei blânzi și supuși să fim învinovați, bătuți, împușcați și în urmă tot noi osândiți la temniță.

Scopul ei este a ne face să știm de frică, a ne dejosii tot mai mult.

Aceasta ni-au arătat-o multe alte cazuri mai înainte, aceasta ni-o arată întâmplarea dela Mehadica, dimpreună cu încheierea ei, cu procesul dela Caransebeș, despre a cărui partractare am scris mai sus.

În 26 Iunie, după spusele tuturor martorilor (afară de pretor și de gendarmi), oamenii din Mehadica, au fost *fără arme, au avut căciulile în mână, rugându-se* a fi eliberați cei prinși dintre ei, și au fost împușcați de gendarmii beuși, așa că șapte din ei sunt morți și peste 20 răniți. Aceasta s'a întâmplat după-ce mai înainte oamenii *au sărutat mâinile solgăbirului și au strigat „să trăască dl pretor și dl locotenent“.*

Aceasta a fost una la mână. Dar' jertfele nevinovate n'au fost destule; purtării neomenoase a pretorului și gendarmilor a trebuit se cază și alte jertfe dintre nenorocii Mehadicani. A trebuit să se scoată la iveală, că ei înșiși, Mehadicani, au fost de vină la nenorocirea lor, căci dimpotrivă ar fi fost să fie pedepsiți pretorul și gendarmii, pentru-că au pușcat.

Și această treabă o isprăvește tribunalul din Caransebeș. El nu s'a uitat, că ce spun martorii, ci că cine sunt acești martori. Astfel alegerea nu a fost grea și cumpăna „dreptății“ a lovit tot pe Mehadicani. De o parte au fost ca martori solgăbirul, un scriitor prăpădit și gendarmii, adecă aceia, cari au pușcat în popor. După dreptate acestia nici n'ar fi trebuit să fie primiți ca martori, căci ei sunt interesați în cauză; dar' acestia nu numai că au fost primiți ci mărturisile lor au fost hotăritoare. Mărturisirile la vre-o 30 Români nimic n'au apăsă în cumpăna, fiindcă acestia sunt Români și fiindcă au mărturisit pe partea acușailor.

Tribunalul n'a luat în băgare de seamă spusele acestor oameni încărunți în cinste, cari au spus fără frică de solgăbiru și gendarmi întâmplările așa cum le-au văzut și auzit, ci a dat crezământ pretorului, care cu îngâmfare a strigat oamenilor „jos cu căciulile“, a dat crezământ gendarmilor, cari au pușcat și unui scriitor de notar, care a numit pe Români „boi“. Așa se face la noi judecată unde e vorba de biet Românul!

Astfel au venit pe lângă morți și răniți alte nouă jertfe: *11 Români osândiți la 12 ani și 9 luni temniță.*

Întâmplarea dela Mehadica va rămâne pentru totdeauna *rușinatoare pentru administrația maghiară*, pe care tribunalul din Caransebeș de geaba s'a silit a o spăla prin osândirea celor 11 Mehadicani.

Ear' nouă, celor pușcați și osândiți, ce ne arată? Ne arată, că *nu e bine să fim prea slugarnici*, cum au fost Mehadicani; slugărnicia unalitoare nu numai că nu împedecă pe cei cu baioneta în mână a ne tiranisa, dar' poate li îmbărbătează la aceasta.

Din dureroasa suferință a Mehadicanilor, Românii au se tragă învățătura, că *nu e iertat, că e pecal strigător la cer a te căciuli și a săruta aceea mână, care te palmuiește și te împușcă*, — cum s'a întâmplat aceasta la Mehadica.

— Din trecutul nostru. —

Mihaiu-Viteazul.

(Istoria Țării-Românești).

După-ce Sinan-Pașa fu alungat peste Dunăre, Țeara-Românească rămase într'o stare de jale. Orașele și satele au fost arse și jefuite de cătră Turci, Românii o parte omorâți, alții luați robi și ear' alții mulți se aflau fugiți și ascunși prin strâmțurile munților. Cel dintâiu gând al lui Mihaiu a fost să pună țara earăși în rânduială. El zidi și așeză de nou sate și orașe chemă pe locuitori din ascunzitorile munților la câmpie și le dădu bucate, vite, și sămânță, așa că oamenii se apucară earăși de lucrul liniștit al câmpului.

Patru ani țină această stare de lucruri, dar' Mihaiu nici în aceasta vreme nu avu pace și liniște din partea Turcilor, cari nu puteau uita înfrângerea ce li-o făcu Mihaiu și căutau să-și răzbune. Se vede, că așa a fost soarta acestui viteaz Domn, silit mereu să stee cu sabia în mână, ca să-și apere neamul și țerișoara. Turcii și Tătarii în mai multe rânduri au intrat în țeară, însă totdeauna au fost loviți și tăiați de Mihaiu și de generalii sei.

Pe la sfârșitul veacului al XVII-lea s'întârși Mihaiu cel mai mare lucru, ce până atunci nimenea n'a putut să-l facă. Aceasta este cuprinderea Ardealului și Moldovei, *împreunând cele trei țeri locuite de Români*, cari alcătuiau provincia română de odinioară, Dacia.

Pe când Mihaiu își rânduia țeara și alunga cetele de Turci, cari voiau să o calce, în Ardeal se petreceau lucruri însemnate. Aceste lucruri îl puseră pe gând pe Mihaiu, de oare-ce în grelele lupte, ce le purta cu Turcii, el se răzima și pe puterea acestei țeri, care li fusese prietină și aliată.

Prințul Ardealului Sigismund Báthori avea o fire nestatornică. La anul 1598 el se lăsă de domnie, voind a trăi în liniște și trecu Ardealul sub stăpânirea împăratului Austriei, Rudolf II. Mihaiu făcu legătură de prietenie și cu comisarii împărătești, cari guvernau Ardealul în numele împăratului, dar' lui Sigismund părându-i rău de pasul făcut, se întoarse în curând în țeară și luă în mână de nou stăpânirea. Schimbându-se însă earăși, dădu Ardealul unui văr al său, cardinalului Andreiu Báthori. Aceasta s'a întâmplat în primăvara anului 1599.

Noul Domn Andreiu Báthori deși era cardinal, va se zică preot, nu ținea cu creștinii, ci era aplicat spre Turci și împreună cu acestia și cu Polonia, voia să răpuie pe Mihaiu. Viteazul Domn, văzând astfel schimbarea lucrurilor, se hotărî să doboare el pe Báthori cardinalul și să cuprindă Ardealul. Își adună deci în grabă oastea și cu știrea împăratului intră în Ardeal pe la pasul Buzău, înaintând spre Sibiu. Aici se împreună cu el Radu Buzescu și Udrea cu 6000 de osteni, cari intrară în Ardeal prin pasul Turnului-Roșu. Prințul Báthori prinzând de veste despre intrarea lui Mihaiu, li eși înainte cu o oaste de vre-o 20 mii și 48 de tunuri, pe când Mihaiu avea 30 mii de ostași, dar' numai 18 tunuri.

Oștirile potrivnice se întâlniră pe șesul Cibinului, înspre satul *Selimbér*. Era zi de Joi, în 18 Octomvrie 1599, când ele se luară la luptă. Bătăia fu cruntă; ea țină de dimineața până seara și se sfârși cu învingerea lui Mihaiu. Înspre seară Báthori fugi urmat de vre-o sută de călăreți spre Sécuime, unde fu omorât de un Sécuiu, ear' oastea lui fu risipită, căzând prăzi bogate în mâinile lui

Mihaiu. Mihaiu și oștenii sei au făcut minuni de vitejie, dar' și ardelenii s'au luptat voinicește, ceea-ce se vede de acolo, că pe câmpul de luptă au rămas 3000 din ei, între cari floarea nobilimii ungu-rești; dintre Români au căzut abia câteva sute. Morții i-au îngropat Sibiienii în un mormânt comun, ridicând de-asupra lor spre aducerea aminte o movilă mare, care se vede și acum, în dreapta dela Șelimbër.

Învingerea lui Mihaiu a pricinuit mare bucurie împăratului Rudolf și la toți creștinii; vestea despre ea se lăți în toată Europa, ridicând vaza lui Mihaiu și a neamului românesc. Prin această învingere Mihaiu ajunse domn stăpânitor peste tot Ardealul și în 1-a Noemvrie a anului 1599, adică înainte de asta cu 297 de ani, intră cu mare pompă și strălucire în capitala terii, care era pe atunci Alba-Iulia (Bélgrad), în culmea gloriei sale și a triumfului armelor române biruitoare.

Mihaiu dădă iertare tuturor potrivnicilor, cari se supuneau, puse prin orașele ardeleni garnizoane, cu căpitani români și făcu ordine și bună rânduială în țară. În vremea aceasta se petrecu o întâmplare, care arată ce inimă bună și bună avea Mihaiu.

Săcuil, care omori pe Andreiu Bărbori în munții Săcuimii, îi tăia capul și-l aduse la Mihaiu în A.-Iulia, nădăjduind o bună răsplată. Lui Mihaiu însă îi pără foarte rău de aceasta și pedepsi moarte pe Săcuil, car' trimițând să-l aducă și trupul nefericitul prinț, îl așeză într'un sicriu de argint și-l înmormântă cu mare pompă în biserica diu cetatea A.-Iuliei.

Astfel știa să se arete Mihaiu nobil și marinos și față de dușmanii lui învinși!

După Ardeal a venit în anul următor, 1600, cuprinderea Moldovei, când Mihaiu ajunse culmea puterii sale.

Despre aceasta în numărul viitor.

DIN LUME.

Turcia.

Nu de mult, ministrul francez pentru treburile din afară *Hanotaux*, a fost în dieta Franciei o strașnică vorbire împotriva stăpânirii turcești, acuzându-o, că nu vrea se facă rânduială în țară. În urma acestei vorbiri Sultânul a înștiințat pe ministrul francez, prin trimisul seu din Paris, că el a poruncit grabnica ducere la îndeplinire a măsurilor cerute de Francia, între cari liberarea tuturor întemnițaților armeni, împotriva cărora nu s'a ridicat acuză, apoi încetarea cu toate prigonele împotriva Armenilor pacinici și altele. Unele din aceste măsuri s'au și îndeplinit deja, altele încă nu, căci stăpânirea turcească e prea slăbănoagă, decât să poată împlini tot ce ar fi de lipsă pentru pacea și liniștea sa. De

aceea se crede cu hotărîre, că în primăvara viitoare ear' vor isbucni turburări sângeroase în Turcia. Toate aceste semne rele vor ave drept urmare, nu peste multă vreme, desevirșita dărăburire a Turciei.

CRONICĂ.

Dela frații italieni. Aflăm, că deputații și senatorii italieni, cari au vizitat în toamna aceasta România și au fost primiți pretutindenea cu multă dragoste, sînt hotărîți a face în dieta italiană propunerea, ca aceasta să mulțumească stăpânirii și dietei României pentru iubirea dovedită cu acest privilegiu din partea Românilor pentru Italia și națiunea italiană.

Cruzime. Zilele trecute s'a judecat un proces, care nu face de loc cinste poliției din Caransebeș. Într'împlarea e următoarea: Unui locuitor din Caransebeș i-s'au furat patru oi. Păgubitul a arătat întâmplarea la poliția de acolo, care s'a pus să cerceteze pe furător. Sergentul de poliție Atan. *Sulea* a arestat pe un anumit *Popovici* din *Cârpa*, și a început a-l chinu în toată forma, bătându-l până la sînge, ca să recunoască furtul. Bietul om n'a mai putut suferi chinurile și crezînd, că prin mărturisirea falsă va scăpa de ele, a recunoscut că el a furat, și că oile furate se află la „sălașul” seu la câmp, ceea-că însă de fapt nu era adevărat. Doi polițiști au fost trimisi cu dînsul la „sălaș”, ca să le arete oile. Oile însă nu au fost aflate. Polițiștii *Nicolae Gherga*, *Constantin Ilona*, amîndoi Români din Caransebeș, cu serg. *Sulea* în frunte îl iau de nou la bătaie: cu bate, cu săbiile, până-cînd bietul om cade leșinat. La un timp, după-ce nefericita jertfă își revine în fire, gendarmii o leagă de o trăsură, dau drumul cailor să a'erge în puterea lor, trăind nefericita victimă după trăsură. În Caransebeș îl aruncă de nou în temniță, îl bat, ear' bietul om moare a treia zi după cercetare... Acesta este faptul, care arătat tribunalului și judecat pe calea sa, a tras după sine dela Curia reg. o osîndă, prin care *Sulea* a fost osîndit la 9 ani; *Gherga* la 8 și *Ilona* la 6 ani de robie.

Din „Tribuna”. În numărul seu 241 „Tribuna” vestește cetitorilor sei, că de aci încolo redactor răspunzător al ei va fi dl *Teodor V. Păcățian*. Dl *Andreiu Baltes*, care 5 ani de-ardindul a fost răspunzător pentru „Tribuna”, suferind toate urmările acestei slujbe, în curînd earăși va trebui să intre în temnița unguerească, spre a-și împlini greaua osîndă, la care a fost judecat în cele din urmă procese, al „Tribunei” și al „Foi Poporului”.

Cum se fac alegerile. Neguțătorul *Pavel Căprar* din *Guravale* ne scrie, că nu e adevărat ce s'a scris despre el în nr. 44 al „Foi Poporului” din anul acesta, că adică ar fi votat la alegeri. E drept, că a fost de față acolo, dar' n'a votat (?! — Red. „Foi Poporului”), căci pe acolo nu merge cu votul, ci alegerile se fac așa: „Cine voește se pășească de deputat, să înțelege mai înainte cu fibirul și cu notarii din cerc, acestia apoi, dacă le place de el, dau poruncă aspră prin primari, ca din fiecare comună se meargă la alegere câte 8—10 oameni de ai lor. Acestia ajunși la alegere, la 9 ore, președintele le

spune, că de oare-ce în înțeleșul legii până la 9 ore nu s'a prezentat alt candidat, ci numai singur dl cutare, să declară acela de ales. *Jidanii* și alți potlogari strigă apoi un „Eljen!” și alegerea e gata”. La sfîrșitul scrisorii sale, dl *Ioan Căprariu* ne asigură, că „totdeauna va fi cu trup cu suflet Român”. Să dea Dumnezeu.

Încercare de omor asupra unui preot. În *Comloșul-mare* a stîrnit adîncă ferebere o încercare de omor asupra preotului greco-oriental român de acolo *George Bălan*. În seara de 4 Noemvrie n. preotul se afla, după cină, împreună cu membrii familiei sale și cu doi oaspeți. Deodată o pușcătură răsună sub fereastră. Tocmai în clipa în care glonțul străbătă fereastră, *Bălan* își ridicase capul în sus, așa că glonțul menit a-i stînge vieața, îi atinse numai degetul. Faptul a fost îndată arătat gendarmiei și judelei din *Chichinda-mare*. De încercarea de omor e greu bănuir nepotul preotului, tînărul econom *Trăilă Bălan*, care poartă de mai multă vreme proces împotriva unchiului seu.

Notar bătăuș. Despre notarul *Ieronim Spornic* din *Veștem* ni-se scriu o mulțime de lucruri rele, cari, dacă sînt toate adevărate, numai cinste nu-i fac. Așa ni se scrie între altele, că numitul notar se ceartă cu oamenii, ba chiar îi bate și îi amenință cu revolverul și cu pușca. Pe economul *Ioan Grecean* spre pildă l-a luat de grumazi, pentru ceea-ce a fost pedepsit. Când însă economul i-a cerut speșele de judecată, ear' l-a bătut. Afară de aceasta ni-se mai împărtășesc unele lucruri, cari de urite ce sînt nici nu le putem publica.

Banii cel vechi. Banii cel vechi de câte 10 cr. (băncuțele sau pițulele) mai umblă numai până la 31 Decemvrie st. n. a acestui an. Până la această zi ei pot și trebuie să fie primiți ori-unde în negoț. Dela 31 Decemvrie încolo și până la sfîrșitul anului viitor 1897 vor mai pute fi schimbate numai la diregătoriile de dare, ear' după aceea vor mai pute fi schimbate până la finea anului 1898 numai la cassele de schimb din Sibiu, Cluj, Timișoara, Dobrița etc. — Banii de hîrtie de câte 1 fl. nu mai pot fi schimbați numai la cassele de schimb amintite și la monetăria centrală de stat, dar' și aci numai până la finea anului viitor 1897.

Nou pod peste Dunăre. Din București se dă știre, că stăpânirea României și a Sîrbiei ar vol se facă un nou pod peste Dunăre, între *Turnu-Severin* și *Cladova*.

Vicenotar maghiaron. Din *Zlatna* ni-se scrie: „Vicenotarul *Constantin C. Erimia* e slugă umilită a stăpânirii. În 27 l. c., în preseara alegerilor de deputat, a durmit toată noaptea lângă telefonul din cancelaria comunală și și-a trimis agenții în toate părțile, ca cea mai mică mișcare românească să o poată împărtăși preturei. În 28, în dimineața alegerilor, fugea ca un desperat prin piață și pe strade după alegători și-i ducea la locul de întălnire cu tot felul de amenințări, cari numai cinste nu-i fac perdnului. Plecarea la *Ighiu*, la alegere, a fost dimineața la 6 ore cu tren deosebit. Subnotărêșelul nostru n'a mers, ci a rămas acasă, ca să vază, cine a mai rămas dintre alegători. Pe la 10 ore i-a reușit a mai încărca 3 trăsuri cu alegători, pe cari i-a trimis la *Ighiu*. Apoi

să fi văzut, cum fugea ca un desperat la telefonul central, ca să aștepte vești despre isprăvile sale, căci nu se îndestulea cu telefonul din cancelaria sa. Fie-i rușine netrebnicului!

Focuri de păduri în România.

Se vestește din Focșani (România), că pădurile Negropi, Nistorești, Herestrău și Paltinul au ars în parte. S'a adus armată pentru a ajuta stingerea focului și subprefecții respectivi au adunat locuitorii din comunele vecine în același scop. De asemenea în județul Băcău mai toate pădurile au fost în flăcări. În acest județ mai cu deosebire groaza e mare din pricina acestor dese focuri.

„Israelul liber”. Sub această „firmă” voesc se facă patrioții percuriați din Budapesta o sectă nouă religioasă și în scopul acesta au adresat câțiva inși o călduroasă chemare către ai lor. „Israelitenii liberi” voesc să se lapede de Talmud și să primească de temei al religiei lor numai testamentul vechiu. Până acuma această sectă numără trei sute de „credincioși”.

Osândiți la moarte. Tribunalul din Budapesta a osândit zilele trecute la moarte prin ștreang pe Kovács János, Marosi Sándor, Horváth István și Szabó Sándor, pentru omor împreună cu jaf. Numiții au omorât cu dovedită precugetare pe negustorul de vită Velkovits, pentru a-i putea fura banii ce i avea la sine. Acuzații au primit anunțarea osândei de moarte cu uimitoare nepăsare, și la întrebarea presidentului, dacă voesc să apeleze, toți au răspuns cu „da”. Tribunalul a statuit și rindul în care acești făcători de rele au să fie omorâți și anume: Szabó Sándor, apoi Horváth István, după el Marosi Sándor și la sfârșit, cel mai mare între ei, Kovács János.

Morți de foame. Un raport oficial arată, că în Londra, orașul cel mai mare din Anglia, în anul 1895 au murit de foame șeptzeci și una de persoane; cu treizeci și două mai mult decât în anul trecut, când numai treizeci și nouă de nenorociți s'au stufat din cauza lipsei de nutrimenț. Mai toți acești nenoroși se țineau de teapa săracilor. — Numărul femeilor întrece pe al bărbaților. Raportul mai arată, că de cele mai multe ori nefericiții n'au căpătat ajutoarele, pe cari le-au cerut dela poliție.

O viață pentru un sărut. În comuna Bobda (cott. Torontal) s'a făcut zilele acestea moarte de om, — pentru un sărut. Tânărul Iosif Obad se afla la o petrecere cu soția. Tocmai pe când se afla la culmea veseliei văzu cu groază, cum capul mare și sburlit al economului Ilariu Iefta se plecă asupra gâtului alb ca neaua al frumosa-i sale soții și-i sărută. O furie nebună cuprinsese atunci inima bărbatului. Dar' nevoind să strice petrecerea, el șopti lui Ilariu numai atât: „Pentru asta vei muri, căne!” În seara zilei următoare Ilariu plecă cu căruța către casă. La rîul Bega un necunoscut prinse fără de veste frânele cailor. În întunecul răsuna vocea lui Iosif Obad: „A sosit ciasul morții tale Ilariu” și nefericitul Ilariu se prăbuși la pământ, lovit de trei cuțite, căci trei inși l-au omorât pentru nefericitul sărut. Ucigașii au fost prinși de gendarmeria din Seghedin.

Hoși de lucruri sfinte. Nu de mult o bandă de tâlhari jefuise biserica din Gözömböly, fără a li-se da de urmă. În noaptea de

6 Noemvrie n. aceeași bandă a pătruns într-o biserică din Miskolcz, furând mai multe lucruri sfinte de mare preț. Poliția de acolo a prins a doua zi pe unul dintre bandiți, numit *Poháncsik Mihály*, care a petrecut mai mulți ani în temniță.

Bolnav ucigaș. În orașul Leysin din Helveția s'a săvârșit zilele trecute oucidere cum rar s'a pomenit. Un bolnav, care zăcea la spital, a ucis pe *Dr. Brumer*, medicul seu. De patru-ori a pușcat bolnavul asupra medicului și toate patru gloanțele au nimerit. Se crede, că bolnavul a comis crima în stare de nebunie, de oare-ce nu-i cunoscută ni i o cauză, care ar fi îndemnat pe bolnav la mânia asupra medicului.

Carl popoare viețuiesc mai mult? Neamul care trăește mai îndelungat este după o foaie din România — cel bulgar, de oare-ce între Bulgari se află 3833 de oameni, cari au trecut peste 100 de ani. De altfel neamurile balcanice trăesc de obicei foarte mult. După Bulgari urmează Românii, între cari sînt mulți oameni, de peste 100 de ani. După Români vin Sârbii, cu 578 de oameni de peste 100 de ani. În Helveția nu trăește nici un om de 100 ani. Cel mai bătrân om din lume e un negru african, numit Cetrin Brumo, care e deja de 150 de ani. În Moscva trăește un vizitiu în etate de 140 de ani.

Observare. Din giurul Pânăotei ni-se scriu următoarele: Duminecă, în 8/20 Septembrie 1896 c. s'a ținut în comuna Măderat un „concert” împreună cu joc, dat de „corul vocal” de acolo și la care a luat parte un public destul de mare din toate comunele. Dăre de seamă însă nu s'a dat, cât a fost venitul, câte apesele, cât venit curat și acesta spre ce scop s'a folosit? Ar fi bine, dacă comitetul arangiator ar face și socoată publică, se știe oaspeții, ca de altă-dată la ce dau banii. *Un oaspe.*

Prinderea unui căpttan de hoși. În Dragațovo, o comună în Sârbia a fost prins căpttanul de hoși Berchici, pe capul căruia stăpânirea sârbescă a pus 15 mii de franci. El a fost prins în casa iubitei sale, care să vede, că l-a vîndut.

Mai nou.

Pace între Italia și Abissinia.

După înfrângerea, ce au suferit-o astă-primăvară *Italienii* în Africa, sub comanda generalului Baratieri, s'au început pertractările de pace între guvernul italian și regele Abissiniei, *Menelik*. Știrea cea mai nouă din lumea mare este, că *pacea s'a încheiat*. Condițiile mai însemnate ale păcii sînt: Italia recunoaște Abissinia de neatirnată; se hotărăesc granițele între pământul stăpânit de Abissinieni și Italieni în Africa și Italienii, cari sînt în prisoare la Menelik, în număr de 1300, vor fi lăsați acasă, fără de nici un preț de răscumpărare; Italia va da numai o despăgubire lui Menelik pentru cheltuelile, ce acesta le-a avut cu ținerea lor.

RÎS.

Săciul și ficiorul seu.

Un Săciu perzându-și boii, trimite pe ficiorul seu să-i caute. Acesta negăsindu-i se întoarce către casă. Săciul îi strigă de departe:

— Găsit-ai boii, mei János?

— Ba!

— Atunci du-te dracului după ei, că viu și eu călare...

Felurimi.

Predicatorul reginei. Preoții englezi țin de cea mare cinste, dacă pot să țină predicății în ființa de față a reginei bătrâne Victoria. Dar' preotul, care e învrednicit de aceasta trebuie să fie cu mare luare aminte la cele ce grăiește, de oare-ce nu este iertat să amintească pe regina sau să țintească la ea cu vre-o vorbă, nu e iertat să vorbească despre lucruri din viața zilnică, nici de politică; predicăția nu poate să țină mai mult de 25 minute, ear' despre iad nu-i iertat să face pomenire.

Preotul care nu să ține de regulile aceste, numai esto lăsat să predice a două-oară reginei.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent nr. 2196. (Agadiu). Deposit mare de peste sărat la *Ion Bidu* în Brașov; scrie-i și ve să încunoștiințat despre prețuri.

D. I. în Iclânzul. „Octolchul” cel mic costă 5 fl. Cărți de rugăciuni să află la noi la „Tipografia” cere catalog. — În vre-o librărie poți fi aplicat, dar' te trece în România, până nu vei fi asigurat de vreme post. Serio acolo culva.

G. G. econom în E. (comit. Torontal). Intră în la finanții; noi nu putem ști de aici, de oare-ce acuma nu sînt deopotrivă peste tot locul.

Abonent nr. 1556. Să-și trimită toate atentele, ce le are la societatea „Concordia” în Sibiu. Prăvălia industrișilor trece la societatea aceasta.

Abonent nr. 2787 (Coroiu). Cetește articolele „Moștenirea testamentară” din nrul din urmă al „Foaia Poporului”, precum și alții ce vor urma de aci înainte despre moștenire și vei afla răspuns, la ceea-ce întrebă.

Abonent nr. 188. (Peclea-rom.) Spune-i lui C., că lucruri de aceste nu se pot pune în foaie; dar' a fost nedreptățit, să facă arătare la mai marii preotului, apoi să aboneze „Foaia Poporului”, căci așa așa putem să-i tot răspundem.

S. Cr. în Ciuciu. Numai avocatul poate face ceva. Stăruieți la el.

I. S. în Iertol. Apelul se va publica în următor. — Poeziile populare ar trebui să le vază călătorii; numai așa poate să le publice.

G. M. în Vrani. Povestea va veni la rîd. Un abonent în Gurahonț. „Stilistica practică” se află la librăria arhid. din Blaj. — Materie de care întrebă nu se află.

Abonent nr. 8361. Afară de „Cura de spălare” Kneip mai este una românește: *L. Kuhn*, 10 fascicule fiecare cu câte 25 cr. și porto. Se află la noi: „Tipografia” (Sibiu).

Tr. P. preot în Br. Anunțul despre moarte de vîndare numai cu plată să poate publica, de care se trebuie să plătim timbru. De două-ori publicat costă 2 fl. 80 cr. Trimiteți banii.

Abonent nr. 3476. Nepotul d-tale să ceară înucidarea (adecă facerea socotelei) datoriei sale de la comitat, prin o rugare trimisă vicecomitetului, adecă să facă o arătare în scris despre toată treaba la vicecomiteele din Lugoj. — „Nafta” se află de vînzare în Sibiu și prăvălii.

Abonent nr. 2943. (R. a. M.) Fără date precum vîrsta sorei d-tale, pe cât vrei să o asiguri nu putem să-ți răspundem hotărît. Scrie însă la „Transilvania” aici în Sibiu sau la agentura din Arad și vei căpăta răspuns mulțumitor.

S. P. în Hunedoara. Trebuie să dai cauză la un avocat; copia să i-o ariți.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate de acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 14 Noembrie n.

Timișoara: 55 37 19 83 41

Tragerea din 18 Noembrie n.

Brînn: 12 47 73 44 71

Tîrgurile din săptămîna viitoare depă cîl. vechiu.

Mercuri, 13 Noembrie: Cisdu, Cuciu, Gârceiu,

Ghierghio-Ditro, Gialacuta, Huedin, Vinul-de-jos.

Vineri, 15 Noembrie: Cason, Drag.**Duminică, 17 Noembrie:** Szentegyházos-Ujfalău.**Calindarul săptămîinii.**

Zilele	Calindarul vechiu	Calind. nou	Soarele
	Dum. a 26-a d. Ros., gl. 1, sf. 4.		răs. ap.
Dum.	10 Apost. Erast	22 Cecilia	7 37 4 23
Luni	11 Muc. Victor, Mina	23 Clement	7 38 4 22
Marti	12 S. Ioan Milostivul	24 Ioan Zlat.	7 39 4 21
Merc.	13 † S. Ioan G. de aur	25 Catarina	7 40 4 20
Joi	14 † S. Apostol Filip	26 Conrad	7 41 4 19
Vineri	15 M. Gurie P. N. Chr.	27 Virgiliu	7 42 4 18
Samb.	16 † S. Ap. Ev Mateiu	28 Sosten	7 43 4 17

Un dirigent de coruri.

Tînărul Simeon Muntean din Murani, care acum se află în comuna Fönlak ca dirigent de cor, și care în mai multe comune a înființat coruri, avînd și documente foarte frumoase, înse fiind tînărul sërman de avere, se recomandă ca prețuri mai moderate (ieftine), comu- celor, care ar voi să formeze coruri școlile bisericest, sau jocurile naționale „Călușerul” și „Bruta”. Cei cari ar dori să aibă astfel de instructor să se adreseze tînărului **Simeon Muntean**, în Fönlak, comitatul Timișoarei.

[2207] 1-1

Domnii acționari ai casei de credit și de economii „**Racotana**” din Șeica-mare, care încă nu și au solvit deplin acțiunile, sînt rugați a și-le solvi pînă în 31 Decembrie a. e. st. n., la din contra se va procede în sensul legii

[2494] 2-6

Direcțiunea.

La librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni în Sibiu se vînd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vînzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese

din

„Istoria Transilvaniei”

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)

de

George Barițiu.

Partea întreagă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde însă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagine) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După Introducere și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întîmplări dintre anii 1683 pînă în preajma zilelor din 1848 (răsărirea) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întîmplările mari din anii 1848 pînă la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întîmplări dintre anii 1860 pînă la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curaj și

un adaus de 96 documente.

Fabricatele mele

sînt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remontoir-argint ^{800/1000} fl. 6.—; remontoir-anker Spiral-Brequet 15 bucăți fl. 10.—; 16 bucăți, 1 cutioară, calpac de sticlă fl. 12.—. Orologiu deșteptător, anker, luminător, calitatea primă fl. 1.70.

Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Regulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Catalog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage, regulatoare, obiecte de aur și argint, pînă la cea mai fină sortă se trimite gratis și franco.

Ce nu convine, se schimbă sau se restituie prețul. [2250] 5-5

Eug. Karecker, fabrică de oroloage,

46, Bregenz (lângă lacul Boden).

Garanță de doi ani.

Daruri potrivite de Crăciun.

Mașine de cusut Wertheim

cu cusătură dublă.

Fabricat german de clasa primă, pentru folosință în casă și în industrie, furnizez din Viena la ori-care loc din monarhia Austro-Ungară. [2310] 4-5

Mașină cu tălpi (Hocharmige).

fl. 35.50

Mașină de mână (Hocharmige).

fl. 31.50

Mașină Ringschiff

fl. 49.—

30 de zile timp de probă.

5 ani garanță.

Ori-care mașină, care în timpul de probă nu s-o va dovedi de corespunzătoare, o primesc îndărăt pe apesele mele.

Prospecte și mostre de cusut la cerere s-o dau gratis.

Casă de mașine de cusut

Louis Strauss

Firmă improtecolată.

Furnisor al

„Reuniunii amplotaților c. r. de stat”.

Viena, IV., calea Margarethen nr. 12/bl

Fabrică de casse.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am arangiat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă, servească împregiurarea, că vînd casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fiecărui a să convinge cu privilegiul comandelor în atelier despre bunătatea materialului și conștientiositatea executării.

Încredințînd p. t. publicul pe deplin, că atât la cassele noue cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștientios mod toate comanda, semnez în speranța unei clientele binevoitoare [950] 33—

cu distinsă stimă

Gustav Moess,

strada Poplăcli-mare Nr. 8.

Comunelor bisericest și politice li-se acorda și plătirea în rate.

„Sentinela” institut de economie și credit ca societate pe acție în Galiei-nou (Băra Ujfalva) efectuează toate operațiunile de bancă. După depuneri spre fructificare se vorște 6% și darea de venit Direcțiunea.

[2398] 3—20

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;

se află la

[1958] 14—20

IULIU ERŐS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.
Edificiul „Transilvaniei”. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

„RĂVAȘUL NOSTRU” ZIAR ANUAL GRATUIT

NOU! A APĂRUT NOU!

O nouă foaie românească:

„RĂVAȘUL NOSTRU”

— Ziar anual —

care cuprinde expunerea pe scurt a tuturor întâmplărilor politice-culturale petrecute peste an în viața poporului românesc din Transilvania, Ungaria Bănat și Maramureș.

Să recomandă miilor de Români, **cari nu pot** (sau nu vreau) **se ce-tească vre-un ziar** de zi, de săptămână sau lună.

Acest ziar îl primesc gratuit toți cei-ce cumpără

„Călimdarul Poporului”

cel mai bun, mai românesc și mai ieftin călimdar

pe anul 1897.

Preoți și învățători români! Lățiți ziarul anual:

„Răvașul Nostru”

printre țeranii români, cari știu ceti, îndemnându-i a-și cumpăra

„Călimdarul Poporului”

care costă **numai 20 cr.** exemplarul; trimis prin postă **23 cr.**

La comanda mai mari se dă rabătul cuvenit.

A se adresa la:

Librăria „Tipografiei”

societate pe acțiuni în Sibiu. (Strada Poplăcii Nr. 15).

„RĂVAȘUL NOSTRU” ZIAR ANUAL GRATUIT